

VEGYESEK.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet 1893. május 10-ikén tartott közgyűléséből. Jelentések:

I. Az ásvány-földtani osztályról.

Tisztelt erdélyi múzeum-egyleti Közgyűlés!

Az ásvány-földtani osztálynak állapotáról, múlt évi gyarapodásáról és az abban történekről szóló jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

A múlt évben szintén, miként a megelőzőben, csupán a meglévő gyűjteményeknek gondozására, valamint a beszerzett új anyagnak földolgozására és fiókokban elhelyezésére fordíthattuk figyelmünket és tevékenységünket; mivel helyiségeinknek elégtelen volta miatt szó sem lehet már arról, hogy még valami közszemlére kiállíthassunk. Ha rövid idő alatt nem történik gondoskodás arról, hogy az osztály elegendő és egyúttal világos helyiséget kapjon, akkor annak további fejlődése legjobb akaratunk és buzgalomunk mellett sem lehetséges. Ez a sajnos körülmény az oka annak is, hogy a folyó évnek elején, a mikor az osztálynak volt örsege, Dr. Primics György, m. kir. s.-geológga történt kinevezetése következtében, az erdélyi múzeumtól megvált, nem tudtam többé az igazgató-választmányánál ajánlatba hozni, hogy ez a megüresedett állás újra betöltessék, és pedig azért nem, mert egyrészt az osztály fejlődése a helyszűke miatt lehetetlen lévén, egyelőre nem is tudnék elegendő foglalkozást nyújtani egy örsegednek, másrészt az egyetemi oktatás céljaira szükségem van azon szobára is, melyet eddigelé az örseged elfoglalt volt. Remélem azonban, hogy előbb-utóbb mégis kedvezőbb helyiségviszonyok közé jut osztályunk, mely esetben aztán kellő időben a segédőri állásnak újból való betöltését kérni fogom.

Gyűjteményeink a múlt év folytán is gyarapodtak, még pedig a következő útakon és módokon:

a) *Ajándékozások útján:*

Dr. *Lindner* Gusztáv egyet. tanártól: Psilomelan mállott amphibolittal (Szászsebesi havasok), nemes Serpentin görélyei a Paringul hegységből, Gyps-concrétio a kősóból Vizaknáról (Tököli tó).

Hundeshagen Lajos úrtól: 7 darab ónércz és talérdarabok Spanyolországból.

Melka Vincze úrtól: Nummulit-mészke a Cheops piramisából Egyiptomban.

Bielz E. A. kir. tanácsos úrtól: Mészke Alsó-Rákosról és Kaolin Parvából.

Sigmund Ákos úrtól: Kőszén a kis-disznói völgyből, és Gypskristály Koppándról.

Herepey Károly coll. tanár úrtól: 8 darab kövület a felső-orbói lajtamészből és 1 darab kövület a felső-orbói krétakori márgából.

Fogadják a szíves adományozók e helyről is egyletünk hálás köszönetét.

b) *Csere útján:*

3 darab nagy mézspátkristály a budai Kis-Svábhegyről, erdélyi ásványokért.

Dr. Traube Henrik berlini m. tanártól: egy gyönyörű Cinnabarit-példány Avalából (Szerbia) Pseudobrookitért.

A frankfurti Senkenberg-múzeumtól: 50 faj kövület a mainzi medenczéből, korodi kövületekért.

c) *Vásárlás útján:*

Hal- és Delphin-maradványok a kol.-monostori bánya f. durvamészből. Pliocén kövületeknek egy nagy gyűjteménye Anzióból Róma közelében.

d) *A választmány megbízásában eszközölt gyűjtések útján:*

1. Dr. *Primics* György, az osztály volt őrségéde, Erdély következő helyein járt és gyűjtött a múlt nyáron: Zerna patak torkolata a Dragán völgyében, Kisbánya, Szurduk és Borrév, Resinár, Új-Sinka, Sepsi-Szent-György, Ilyefalva, Liget, Kovászna, Málnásfürdő, Balánbánya, Ditró, Borszék, Tihuczsa, Borgó-Prund, Beszterce völgye. Mindeme helyekről k. b. 23 darab ásványt, 250 darab kőzetet és 200 darab kövületet hozott gyűjteményünkbe, melyek még földolgozásra várnak.

2. Dr. *Lőrenthey* Imre, volt tanársegédem, az Erdővidéken folytatta harmadéve megkezdett kutatásait az ifjú terttiár rétegekben, és több százra menő kövületet gyűjtött, melyek most vannak feldolgozás alatt.

3. Dr. *Mártonfi* Lajos gymn. tanár Szamosújvárott, a múlt nyáron Vajda-Hunyad vidékén, harmadéve pedig Ol.-Láposbánya, Macskamező vidékein, a bábai szorosban (Szolnok-Doboka m.) és Szamosújvár környékén tett földtani kutatásokat és eszközölt bő gyűjtéseket múzeumunk számára. Összesen 40 darab ásványt, 10 darab kőzetet, több százra menő kövületfajt és 20 darab ősemeri eszközt szolgáltatott be a jelentések kíséretében, melyekben ezen szép anyag tudományos földolgozása foglaltatik.

4. Magam a múlt nyáron Székely-Keresztúr és Tarcsafalva, majd Kőhalom, Héviz és Komána vidékein tettem földtani vizsgálatokat és gyűjtöttem összesen 40 darab ásványt, 65 darab kőzetet és 70 darab kövületet a múzeum részére. Ezt az anyagot föl is dolgoztam és arra vonatkozó jelentésem az Értesítő f. évi I-ső számában meg fog jelenni.

Ugyanezen füzetben Dr. *Lőrenthey* J. az 1891. évben tett kirándulásainak eredményéről szóló jelentése is közzé lesz téve.

Osztályunk 25 vásár- és ünnepnapon volt nyitva a nagy közönségnek, mely azt elég sűrűn látogatta. A rendes nyitási időn kívül azonban bármikor szívesen megengedem a gyűjtemények megtekintését egyeseknek vagy társaságoknak, ha ebbeli szándékukat jó eleve tudatják velem.

Jelentésemet kegyes tudomásvételre ajánlva, mély tisztelettel maradtam az erdélyi Múzeum-Egylet nagytekintetű Közgyűlésének

Kolozsvár, 1893. évi május hó 10-én, alázatos szolgája :

Dr. Koch Antal,

az erd. múz. ásv. földt. osztályának öre.

II. A növénytani osztályról.

Mélyen tisztelt Múzeum-Egyleti Közgyűlés !

Az utolsó jelentésem óta lefolyt időben a körülmények sajtóságos alakulása következtében oly nagy mérvű munkálkodás folyt az Erdélyi Múzeum növénytani osztályában, mint fennállása óta soha sem. Jónak láttam t. i. tanársegédemet egy időre kizárólag a herbáriumban működtetni. Héjjas Imre szeptember, október, november hónapokban, Richter Aladár decemberben, januárban, február közepéig minden idejüket arra fordították, hogy a gyűjtemény rendezése körüli munkák minél előbbre haladjanak.

Héjjas Imre a mykologiai osztályban márczius, április és május hónapokban, mint az Erdélyi Múzeum segélydjása, a már említett hónapokban pedig mint részemről erre a célra odarendelt tanársegéd a növények szép számát berendezte, vagy berendezésre előkészítette. Miután december 1-től kezdve tudomány-egyetemünk asványtani tanszéke mellett foglalt el tanársegédi állást, még akkor is némi idejét arra fordította, hogy a megkezdett munkát befejezhesse; de más iránybani elfoglaltsága őt később ebben teljesen gátolta, azért azután magam vettem a munkát kezembe, mert az volt szándékom, hogy a mykologiai osztály már most nyerjen előleges befejezést. Több heti fárasztó munka után arra az eredményre jutottam, hogy sokkal több ellenőrzési munkát kell még végezniem, a mint azt csak legtávolabbról is sejtettem, de meggyőződtem arról is, hogy ez az osztály oly terjedelmes, miszerint még akkor is, ha minden időmet arra fordítanám, az a közgyűlésig még sem nyerhetne befejezést. A gyűjtemény számos oly növényfajt tartalmaz, mely régibb elavúlt, drága munkákban van leírva, a melyek itt Kolozsvárt nem kaphatók meg. Míg ennek a ténynek constatálásához jutottam, sok idő-vesztéssel járó tanulmányokat kellett végeznem. Már-már azon voltam, hogy ezeknek a munkáknak legalább egy részét megvételre ajánljam, midőn szerencsére arról értesültem, hogy a nem távol jövőben egynehány nagyon fontos szakmunka megjelenésére számíthatni, a melyeknek segítségével a rendezés könnyebben és gyorsabban lesz a maga idejében végezhető. Abban hagytam tehát ezt a munkát. Gyűjteményünknek ez az osztálya a benne levő autentikumok miatt annyira becses, annyira értékes, hogy a mennyire én ismerem, még a budapesti Nemzeti Múzeum növénytárának megfelelő osztálya is alig lesz gazdagabb; a miről a mélyen tisztelt közgyűlésnek is alkalma lesz meggyőződni akkor, a midőn a mykologiai osztály rendezésének a befejezését fogom majd jelenthetni.

Héjjas után utódja, dr. Richter Aladár dolgozott a növénytár phanogram osztályában. Mérgezés és felragasztás alá előkészítette a Rell-herbarium